

Saksbehandler: Laila Rognaldsen
Telefon:
Administrasjon, kultur og levekår

Høring - forskrift for tilskudd til frivilligsentraler

Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Hovedutvalg for helse	27.10.2021	038/21
Hovedutvalg for oppvekst	27.10.2021	038/21

Kommunedirektørens innstilling

Færder kommunes høringssvar til høring om ny forskrift for tilskudd til frivillighetsentraler som beskrevet i saksfremlegget vedtas og sendes kulturdepartementet.

Hovedutvalg for helse 27.10.2021:

Behandling:

Rmnf: Saken tas til orientering. Eldrerådet: Saken tas til orientering.
Kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt med 10 stemmer.

HFH- 038/21 Vedtak:

Færder kommunes høringssvar til høring om ny forskrift for tilskudd til frivillighetsentraler som beskrevet i saksfremlegget vedtas og sendes kulturdepartementet.

Hovedutvalg for oppvekst 27.10.2021:

Behandling:

Kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt.

HFO- 038/21 Vedtak:

Færder kommunes høringsvar til høring om ny forskrift for tilskudd til frivillighetsentraler som beskrevet i saksfremlegget vedtas og sendes kulturdepartementet.

Vedlegg:

Høringsnotat, forskrift for tilskudd til frivilligsentraler, 20.08.21

Om fordeling av tilskudd til frivilligsentraler i 2021 og rapportering til Kulturdepartementet om etablerte eller nedlagte frivilligsentraler i den enk (L)(840693)

Kortversjon

Kulturdepartementet fremmer forslag om ny forskrift om tilskudd til frivilligsentraler.

Departementet beskriver at i tråd med regjeringens frivillighetspolitiske målsetninger skal den nye ordningen for tilskudd til frivilligsentraler være enkel, effektiv og gi rom for lokale prioriteringer. Videre beskriver departementet at i den nye forskriften beholder kommunen mye av ansvaret for forvaltning av tilskuddet til frivilligsentraler, men i tråd med Stortingets vedtak nr. 724 17.juni 2020 øremerkes tilskuddet til frivilligsentraler.

Frivilligsentralene har vært tema for flere rapporter de siste årene. I 2012 kom Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor med rapporten Frivilligsentralen i nærmiljøet: Konkurrent eller katalysator?. Rapporten beskriver utfordringer knyttet til frivilligsentralenes økonomi, lokaler, eierskap og forankring. Gjennom casestudier av frivilligsentraler trekker rapporten frem en rekke kritiske momenter som er til hinder for at frivilligsentralene kan utvide sin virksomhet. Særlig ble det pekt på et behov for kompetanseheving av daglige ledere for at frivilligsentralene skulle møte sammensatte og sektorovergripende behov i kommunene.

Rapporten peker blant annet på at det er store forskjeller mellom hvilke oppgaver frivilligsentralene tar på seg, men at de har en viktig rolle i å engasjere uorganiserte frivillige. Oppgavene varierer fra frivilligsentraler som hovedsakelig organiserer og rekrutterer frivillige til egne aktiviteter til frivilligsentraler som har en clearinghousefunksjon, der de tilrettelegger for det eksisterende organisasjonslivet i bydelen.

Innledning

Bakgrunn for saken

Faktagrunnlag

Lovgrunnlag

I brev av 6. oktober 2021 informerer kulturdepartementet om følgende;

Kulturdepartementet sendte 12. august 2021 ut en ny forskrift for tilskudd til frivilligsentraler på høring, med høringsfrist 12. november 2021. For å gi kommuner og frivilligsentraler forutsigbarhet og tilstrekkelig tid til å sette seg inn i nytt regelverk vil forskriften ikke tre i kraft før 1. januar 2023. Fordeling av tilskudd til frivilligsentraler i 2022 vil skje på bakgrunn av innrapporterte opplysninger om antall frivilligsentraler i kommunene, men med klarere føringer på bruk av tilskuddet.

Vurderinger

Frem til 2017 ble tilskuddet til frivilligsentraler fordelt over Kulturdepartementets budsjett.

Tilskuddet ble beregnet ut fra stillingsprosenten til daglig leder ved frivilligsentralen. I 2016 vedtok Stortinget at ansvaret for tilskudd til frivilligsentraler skulle overføres til kommunene, som en del av oppgaveoverføringen i kommunereformen. Målsetningen var å gi kommunene flere virkemidler og økt ansvar i frivillighetspolitikken. Tilskuddet ble overført fra Kulturdepartementet til Kommunal- og moderniseringsdepartementet, og i en overgangsperiode på fire år ble tilskuddet fordelt i rammetilskuddet til kommunene med særskilt fordeling til frivilligsentraler. Ut over at tilskuddet skulle gå til frivilligsentraler var det ingen krav til bruken av midlene i denne perioden. Fra 2021 skulle tilskuddet inngå i innbyggertilskuddet.

I 2021 blir tilskuddet fordelt etter samme nøkkel som i overgangsordningen og øremerket frivillighetsentraler. Fra 2022 skal midlene fordeles etter den nye ordningen.

Færder kommune har følgende høringsuttalelse til ny forskrift om tilskudd til frivillighetsentraler:

Det er viktig at kulturdepartementet gir kommunene rom for å organisere frivillighetssentralene basert på behovene i lokalmiljøene. For Færder kommune vil den nye forskriften for tilskudd for frivillighetsentraler i stor grad føre utviklingsarbeidet med frivillighetssentralen i kommunen tilbake til 2017.

Færder kommune velger å kommentere under de aktuelle paragrafer i forslaget til forskrift.

§1 Formålsparagrafen.

Formålsparagrafen i den nye forskriften om tilskudd til frivillighetssentraler legger vekt på at tilskuddsordningen skal skape gode og forutsigbare rammevilkår for frivillighetssentraler. At frivillighetssentralene skal stimulere til frivillig innsats, være åpne møteplasser for befolkningen og være et bindeledd mellom kommunen og frivillig sektor.

Færder kommune har gjennom flere år arbeidet med å utvikle frivillighetssentralen til å inkludere større grupper av befolkningen både som frivillige og som mottaker av frivilligheten i kommunen. Organiseringen som i dag er etablert er viktig for at denne utviklingen har vært en suksess. En endring i rammebetingelsen nå vil være uheldig å kan føre til at utviklingsarbeidet reverseres.

§ 3 Kommuner kan søke tilskudd til frivillighetssentraler i sin kommune. Kommunen skal involvere frivillig sektor når det gjelder opprettelse, nedleggelse og drift av frivillighetssentralene.

Det er avgjørende for om en frivillighetssentral lykkes at de frivillige i kommunen involveres i saker med strategisk betydning for frivillighetssentralene. Slik som opprettelse, nedleggelse og drift. Om dette ivaretas best ved et styre for frivillighetssentralen er Færder kommune svært usikker på. Erfaringene fra de siste 3-4 år uten et styre er en bredere involvering av en større og mer uensartet frivillighet enn tidligere når et styre representerte hele frivilligheten som hadde tilknytning til frivillighetssentralen.

En bredere medvirkning som f.eks. ved de årlige frivillighetsmøtene vil være en bedre arena å hente inn kunnskap om behov og sørge for involvering i forkant av en politisk behandling av strategiske saker for frivillighetssentralene som opprettelse, nedleggelse og drift.

§ 4 Beregning av tilskudd, modell 4.

Beregningsmodellen som i minst grad vil påvirke Færder kommunes drift av frivillighetssentralene er modell 4. Kommunen ønsker å fortsette med dagens organisering og finansieringsmodell.

§ 7 Krav til frivillighetssentralen.

Kommunen har en overordnet bredspektret kunnskap om kommunens tjenester og kommunens innbyggere. Denne kunnskapen er viktig å spille inn i samarbeidet med frivilligheten om å dekke befolkningens ønsker og behov som ikke dekkes av den lovpålagte tjenesteytingen. Synergier mellom de frivillige via frivillighetssentralen og kommunens tjenester for å bygge gode nærmiljø er hensikten med samarbeidet.

En av styrkene ved kommunal drift av frivillighetssentralen er den brede forankringen i hele kommuneorganisasjonen. Organiseringen Færder kommune har valgt har vist seg å inkluderer mye

større grupper av innbyggere. Frivillighetsteamet som jobber med frivillighet i Færder kommune er satt sammen for å kunne møte bredden i frivilligheten. Frivilligheten er alt fra semiprofesjonelle idrettsklubber med høy omsetting, egne anlegg og stor medlemsmasse til små foreninger og lag med en spesifikk interesse for en felles hobby. Det er utfordrende å finne en daglig leder som skal kunne inneha kompetanse til å dekke behov for en så bredt sammensatt frivillighetsbransje. Færder kommune har valgt å settes sammen frivillighetsteam bestående av idrettsrådgiver, daglig leder frivillighetssentralen, frivillighetsrådgiver og kultursjef.

Frivillighetssentralen i Færder fungerer som koordinator til rekruttering av frivillig aktivitet i kommunen. Færder frivillighetssentral og frivillighetsteamet er også koordinator for den digitale plattformen for å koble frivillige til oppdrag - appen NyBy.

Frivillighetssentralene var tidligere drevet av egne styrer. Dette gjorde at sentralene over tid ble fjernet fra kommunens drift ellers. Flere steder etablerte det seg også en kultur og en eksklusiv brukergruppe på sentralene som kunne oppleves vanskelig å ta kontakt med og vanskelig å inkluderes i. Ved å endre organisasjonsform til å drive uten et styre er inkluderingsgevinsten større.

Færder kommune vektlegger frivillighetens lokaliteter som møteplasser. Det er jobbet mye de siste fire år for å utvide brukergruppen både geografisk (kommunesammenslåing) og aldersmessig. Sentralen spiller en viktig rolle som arena og koordinator for tiltak for å fremme inkludering og motvirke ensomhet.

Færder kommune har en politisk vedtatt frivillighetsstrategi og en handlingsplan for frivillighet. Denne legges til grunn for det arbeidet som legger rammene for frivillighetssentralen i Færder kommune.

Frivilligheten har endret seg de siste årene. Den nye frivilligheten viser tydelig at den er både fri og villig til innsats, men på egne premisser. Folk som ønsker å gjøre en frivillig innsats sprer sitt engasjement mer enn før. Flere knytter sin innsats mot arrangementer eller enkelt anledninger. Det legges mer vekt på frivillig innsats og mindre på lojalitet til enkeltorganisasjoner. Flere enn før jobber frivillig for flere organisasjoner og flere formål. Samtidig ser man en liten nedgang i gjennomsnittlig tidsbruk, de fleste frivillige sprer engasjementet sitt relativt tynt utover. De «kjernefrivillige» selve grunnmuren i frivilligheten er allikevel stabil. Dette er personer som legger ned mange timer frivillig innsats hver uke. Denne trenden som omtales i regjeringens frivillighetsmelding gjelder også i Færder kommune.

Jobben som er lagt ned i utviklingen av frivillighetssentralen i Færder de siste årene vil føres flere år tilbake om det skal gjeninnføres drift via et styre.

§ 8 Gratis utlån av frivillighetens lokaler.

I Færder kommune er det i vedtatt Frivillighetsstrategi lagt til grunn at lokaler skal lånes ut vederlagsfritt til frivillige lag og foreninger. Det virker unødvendig å forskriftsfeste dette. Det bør være opp til kommunene selv, de lokale forholdene i kommunen og samarbeidet med andre aktører hvorvidt det er grunnlag for fri leie av lokaler. Det kan i noen kommuner være praksis for leiekostnad, men at kostnaden refunderes av søkbare tilskudd. I noen kommuner kan det være en konkurransesituasjon som gjør at forskriftsfestet gratis utlån av lokaler er uhensiktsmessig for utviklingen av frivilligheten. Kulturdepartementet kommenterer i sitt høringsbrev at behovene i en frivillighetssentral vil variere fra lokalsamfunn til lokalsamfunn. Det påpekes også at kunnskap om disse behovene er nøkkelen for å lykkes som frivillighetssentral. Kulturdepartementet skriver i sitt høringsbrev at det legges opp til økt lokalt handlingsrom for kommunene. Dette virker motstridende med å forskriftsfeste gratis leie av lokaler.

Avslutningsvis vil Færder kommune foreslå en alternativ løsning hvor man spiller på erfaring fra

kommuner som har utviklet kompetanse og høstet god erfaring med frivillighetsentraler i dagens prøveordning med lokalt selvstyre. Disse kommunene kan via å etablere et erfaringsnettverk over hvordan arbeidet i frivillighetsentralene skal organiseres bistå kommuner som ikke er kommet like langt i arbeidet. Arbeidet i nettverket bør være konsentrert rundt hvordan erfaringskommunene har bygget opp sine sentraler i lys av de fire grunnpilarene i frivillighetsmeldingen;

1. Bred deltagelse
2. En sterk og uavhengig sektor
3. Forenklingsreform
4. En samordnet frivillighetspolitikk

Hvordan kommunene løser organisering av frivillighetsentralene bør være opp til kommunene og de lokale rammebetingelsene de opererer i.

Planlagt fremdrift for saken

Forslag til hørings svar behandles i hovedutvalg for helse og hovedutvalg for oppvekst onsdag

27.10.2021

Frist for høringsuttalelse er 12.11.2021

Konklusjon

Færder kommunes hørings svar til høring om ny forskrift for tilskudd til frivillighetsentraler som beskrevet i saksfremlegget sendes kulturdepartementet.